

N:o 178.

Af herrar **G. Sälling** och **J. Bromée**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående afgäld från jordafsöndringar.

Enligt 4 § mom. 1 i Kongl. Maj:ts nådiga förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 augusti 1881 skall »å jord, som från hemman eller lägenhet afsöndras, årlig afgäld läggas i spanmål eller annan lämplig räntepersedel, och må den afgäld ej vara mindre än att den motsvarar hvad af hela hemmanets eller lägenhetens räntor och öfriga allmänna utskylder, vid jemförelse af egornas storlek och beskaffenhet, å den afsöndrade jorden belöper».

Detta stadgande, som för sin tid var fullt lämpligt och ledde till en rättvis fördelning af skattebördorna mellan egarne af afsöndrade jordlägenheter och innehafvarne af de stamhemman, från hvilka afsöndringarna skett, har efter de betydande förändringar, som sedermera inträdt i grunderna för räntors och allmänna utskylders utgörande, upphört att vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande. Detta har också blifvit allmänt erkänt både inom och utom Riksdagen. Till följd af de beslut, som fattades af 1892 års urtima Riksdag, hafva nemligen de å viss jord hvilande grundskatterna redan till icke obetydlig del blifvit afskrifna och komma att inom en ganska snar framtid helt och hållet afskrifvas, hvarjemte rust- och rotehållsbesvären samtidigt och efterhand väsentligen lindras, derigenom att ersättning lemnas för deras utgörande. Dertill kommer, att åtskilliga allmänna utskylder, såsom för tingshus- och prestgårdsbyggnad samt för allmänna vägars underhåll, numera icke fördelas efter hemmantalet, utan efter det fastigheterna åsatta taxeringsvärdet, hvarigenom en rättvisare fördelning af utskylderna ernåtts.

Alla dessa skattelindringar hafva emellertid endast kommit egarne af den i mantal satta jorden till godo. De numera öfverallt i landet talrikt förekommande innehafvarne af afsöndrade jordlägenheter eller »odelstorp», såsom de kallas i vissa trakter, särskildt i Jemtland, hafva deremot icke i någon nämnvärd mån kommit i åtnjutande af de med de berörda skatteregleringarna förenade fördelar. Det enda vi i detta hänseende kunna anteckna är att, jemlikt 10 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 innehafvare af afsöndrad jordlägenhet, för hvilken afgäld till stamhemmanet faststälts, eger att, om dervid hänsyn tagits till den på lägenheten belöande andel af stamhemmanets väghållning, i ersättning för den skyldighet i detta afseende, som enligt denna lag skall af lägenhetens innehafvare utgöras, njuta befrielse för så stor del af afgälden, som med afseende å de förhållanden, hvilka voro för handen, då afgälden fastställdes, kan anses hafva motsvarat lägenhetens andel i väghållet». Deremot hafva egarne af afsöndrade lägenheter genom under de senare åren vidtagna ändringar i grunderna för utskylders utgörande, fått sig betydligt ökade skatter pålagda, i ty att de förutom den lägenheten åsatta afgälden, hvilken fortfarande utgår oafkortad, äro underkastade alla de utskylder och besvär, hvilka enligt nu gällande bestämmelser utgå efter fastighet åsatt taxeringsvärde. Det kan därför med fullt fog sägas, att dessa skattdragande, hvilka för det mesta befinna sig i mycket torftiga omständigheter, fått sina utskylder i flera afseenden fördubblade.

Försök att åstadkomma rättelse i detta missförhållande hafva visserligen icke uteblifvit; de hafva dock hittills icke ledt till något afgörande resultat. Vid 1893 års riksdag väcktes inom Andra Kammaren tvenne särskilda motioner i detta syfte. De blefvo af lagutskottet afstyrkta, och Första Kammaren afslög dem utan diskussion, hvaremot Andra Kammaren, efter föregången diskussion, biföll en vid utskottets utlåtande fogad reservation, i hvilken föreslogs aflåtande af en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning och framläggande för en kommande riksdag af förslag till lag i det syfte, hvarom motionärerna hemställt. Samma motioner förnyades vid 1894 års riksdag, afstyrktes äfven då af lagutskottet och blefvo denna gång af båda kamrarna afslagna.

Såväl 1893 som 1894 års lagutskott medgaf, att, »då de förutsättningar, hvilka på sin tid varit bestämmande för skyldigheten att för afsöndrad jord erlägga afgäld, i sammanhang med genomförandet af senare tiders skattereformer väsentligen förändrats och alltmera förlotrat sin betydelse, rättvisa och billighet torde påkalla en omgestaltning af

det inbördes förhållandet emellan stamhemman och derifrån afsöndrad jord». Såsom skäl för att utskottet det oaktadt icke fann sig föranlåtet att tillstyrka de föreliggande motionerna anfördes hufvudsakligen, att då en af Kongl. Maj:t i anledning af Riksdagens skrivelse den 14 maj 1891 tillsatt komité den 5 mars 1892 afgifvit ett af komitén utarbetadt förslag till lag angående hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring, hvari upptagits bestämmelser, hvarigenom innehafvare af för alltid afsöndrad jord skulle beredas tillfälle att, med befrielse från afgäldens erläggande, i stället för framtiden få åtaga sig direkt utgörande af sin skattskyldighet till det allmänna, och till följd deraf en kongl. propositions framläggande i ämnet vore att till nästföljande Riksdag förvänta, det icke vore ändamålsligt att Riksdagen för det dåvarande genom aflåtande af en skrivelse, som innehölle mer eller mindre bestämda uttalanden beträffande sättet för frågans lösning, ginge den behöriga pröfningen af nyssnämnda förslag i förväg och derigenom tilläfvventyrs vållade uppskof med frågans lösning.

Någon kongl. proposition i ärendet har emellertid ännu icke afhörs. Vid sådant förhållande och då bland innehafvarne af afsöndrade jordlägenheter, åtminstone inom de orter vi representera, allmänt och, såsom oss synes, berättigadt missnöje är rådande öfver den ofördelaktiga undantagsställning i afseende på skattskyldighet, hvari de blifvit försatta genom de under de senare åren vidtagna förändringarna i skattelagstiftningen, hafva vi ansett oss ega giltig anledning att ånyo bringa deras sak under Riksdagens ompröfning, och vi våga hoppas, att Riksdagen, med behjertande af deras i allmänhet tryckta ställning, skall befinnas villig att, såvidt på den ankommer, gå deras, såsom det upprepade gånger äfven inom Riksdagen blifvit erkänt, på rättvisa och billighet grundade anspråk till mötes.

Utan att närmare inlåta oss på den ritgning, hvari frågans lösning bör gå, tillåta vi oss alltså föreslå,

att Riksdagen genom skrivelse hos Kongl. Maj:t anhåller om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till lagstadgande derom, att egare af afsöndrad jordlägenhet eller s. k. »odelstorp» må kunna efter vissa fastställda grunder vinna befrielse från den lägenheten åliggande afgäld till stamhemmanet, hvilken beräknas utgöra den på lägenheten belöpande andel i grundskatter och indelningsverk

samt allmänna utskylder, hvilka dels blifvit afskrifna, dels komma att på grund af redan fattade beslut afskrifvas.

Stockholm den 28 januari 1896.

G. Sälling.

J. Bromée.

I motionens syfte instämma:

E. Eriksson.

P. Norberg.

O. Walter.

J. Nordin.

N:o 179.

Af herr **C. G. Thor**, *angående tullfrihet å fläsk.*

Med anledning af det starka motstånd, som mötte förra årets förslag till Riksdagen om höjning af fläsktullen samt de sympatier, som uttalades äfven för helt och hållet borttagande af densamma, vågar jag i år återkomma med förslag om fläsktullens afskaffande.

De officiella uppgifterna rörande importen af denna vara visa oförtydbart, att importen af fläsk icke minskats genom pålagda och höjda tullar, och dermed hafva de äfven ådagalagt, att denna tull icke lär en skyddstull. Sålunda, hvilket ock anfördes vid 1895 års debatt vid riksdagen i denna fråga och som icke kunde vederläggas, infördes i medeltal åren 1888—1891 då tullen var 20 öre per kilogram 6,193,000 kilogram emot 5,738,000 kilogram i medeltal åren 1892—1895 då tullen var 10 öre per kilogram. Det har också ofta i Riksdagen upprepats, att det införda — hufvudsakligen amerikanska — fläsket är ett, för isynnerhet skogs- och sågverksarbetare ombärligt födoämne, som icke af det inom Sverige nu producerade kan ersättas,